
2. VÝKON PRÁVA V SÚLADE/ROZPORE S DOBRÝMI MRAVMÍ

📖 Zásada súladu výkonu práv s dobrými mravmi

§ 3 ods. 1 OZ; čl. 2, § 13 ods. 3 ZP

Zásada súladu výkonu práv s dobrými mravmi predstavuje významný princíp, ktorý v odôvodnených prípadoch dovoľuje zmierňovať tvrdosť zákona a dáva sudcovi priestor pre uplatnenie pravidiel slušnosti.

Konanie proti dobrým mravom je konaním protiprávnym.

(nálež Ústavného súdu ČR z 21. októbra 2008, sp. zn. IV. ÚS 1735/07)⁸

Z odôvodnenia:

Konanie proti dobrým mravom je konaním protiprávnym [vo vzťahu k § 1295 ods. 2 Všeobecného občianskeho zákonníka (ďalej len „ABGB“), porovnaj Rouček, F., Sedláček, J. Komentár k československému obecnému zákoníku občanskému a občanské právo platné na Slovensku a v Podkarpatské Rusi, díl V, 1937, str. 706 (ďalej len „Rouček – Sedláček“)]. Odraz faktu, že konanie proti dobrým mravom je konaním reprobovaným, sa nachádza aj v ustanovení § 424 OZ, podľa ktorého za škodu zodpovedá aj ten, kto ju spôsobil úmyselným konaním proti dobrým mravom. Historicky pritom nejde o novú úpravu – obdobná úprava bola obsiahnutá už vo vyššie zmienenom ustanovení § 1295 ods. 2 ABGB: *„Aj ten, kto spôsobí úmyselne škodu spôsobom priečiacim sa dobrým mravom, zodpovedá za ňu; ak sa to však stalo pri výkone práva, len vtedy, keď poškodenie iného bolo zrejme účelom výkonu práva.“* Okrem všeobecného zákazu konania proti dobrým mravom tak právo sankcionovalo úmyselné konanie proti dobrým mravom, ktorým je spôsobená škoda. Podľa dobovej komentárovej literatúry (Rouček – Sedláček, str. 707) postihuje toto ustanovenie konanie, ktoré je síce výkonom práva, ale výkonom závadným, s prihliadnutím na závadnú psychickú právnu stránku. Výkonu práva, okrem iného aj práva vlastníckeho, sú teda stanovené hranice. Výkon práva teda nie je bezbrehý, ale je obmedzený povinnosťou konať v súlade s dobrými mravmi. Podmienkou zodpovednosti za škodu pritom je, že spôsobenie

⁸ Rovnako Ústavný súd SR v uznesení z 22. augusta 2012, sp. zn. I. ÚS 414/2012, konštatuje, že zásada výkonu práv v súlade s dobrými mravmi je princíp, ktorý umožňuje v odôvodnených prípadoch zmierňovať tvrdosť zákona a dáva súdu priestor na uplatnenie pravidiel slušnosti.

škody konaním proti dobrým mravom musí byť dolôžne. Podmienky aplikácie § 424 OZ a § 1295 ods. 2 ABGB sú teda obdobné. Z pohľadu právneho dejepisu možno v tejto súvislosti citovať prastaré pravidlo rímskeho práva: „*Interest rei publicae ne sua re quis male utatur*“ (štátu záleží na tom, aby nikto nezneužíval svoj majetok).

Na prvorepublikovú doktrínu a judikatúru nadväzuje aj judikatúra najvyššieho súdu. Nie je sporné, že konaním priečiacim sa dobrým mravom môže byť aj výkon práva (porov. napr. rozsudok najvyššieho súdu z 30. septembra 2003, sp. zn. 22 Cdo 1773/2003, www.nsoud.cz). V rozpore s dobrými mravmi, a teda právne reprobovaný môže byť aj výkon práva podľa ustanovenia § 139 ods. 2 OZ. Nemožno súhlasiť s názorom najvyššieho súdu vyjadrenom v napadnutom rozhodnutí, podľa ktorého je vylúčený vznik zodpovednosti za škodu, pretože konanie vedľajšej účastníčky bolo výkonom práva. Prijatím tohto výkladu totiž najvyšší súd rezignoval na ochranu subjektívneho práva sťažovateľky garantovaného ustanovením čl. 11 Listiny, aj keď jej bol ochrana povinný poskytnúť, pretože výkon práv bol zneužitý (porov. aj rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 21 Cdo 992/99).

📖 Výklad a uplatňovanie § 3 ods. 1 OZ

čl. 152 ods. 4 Ústavy SR; § 3 ods. 1 OZ; čl. 2, § 13 ods. 3 ZP

Aj § 3 ods. 1 OZ musí byť vykladaný a uplatňovaný v súlade s ústavou (čl. 152 ods. 4 ústavy), resp. nemôže byť vykladaný a uplatňovaný tak, aby mal prípadne za následok porušenie záväzkov Slovenskej republiky vyplývajúcich z Dohovoru alebo inej medzinárodnej zmluvy o ľudských právach a základných slobodách. Prostredníctvom tohto zákonného ustanovenia sa pri pre-rokovaní a rozhodovaní občianskoprávnej veci, ktorá sa dotýka základných práv a slobôd, umožňuje dosiahnuť s ohľadom na jej konkrétne okolnosti rovnaký cieľ a účel, aký sleduje ústava alebo Dohovor, t. j. spravodlivú rovnováhu medzi ochranou legitímneho cieľa vo verejnom záujme a zaručenými základnými právami a slobodami jednotlivca.

(nálež Ústavného súdu SR z 9. júla 2001, sp. zn. I. ÚS 13/00)

📖 Výklad a uplatňovanie § 3 ods. 1 OZ

§ 3 ods. 1, § 39 OZ; čl. 2, § 13 ods. 3 ZP

Nemožno pripustiť, aby rozhodnutie založené na zákonom dovo-lenej úvahe súdu, napríklad pri aplikácii ustanovenia § 3 ods. 1 a § 39

predchádzajúceho Občianskeho zákonníka používajúceho relatívne neurčitý pojem „dobré mravy“, vybočilo z medzí ustanovených ústavným zákonom alebo medzinárodnou zmluvou v zmysle čl. 10 Ústavy.

(nález Ústavného súdu ČR z 19. januára 2017, sp. zn. I. ÚS 3308/16)

📖 K pojmu „výkon práva“ podľa § 3 ods. 1 OZ

§ 3 ods. 1 OZ; čl. 2, § 13 ods. 3 ZP

Výkonom práv v zmysle § 3 ods. 1 OZ sa rozumie uplatňovanie (existujúcich) subjektívnych občianskych práv spôsobom, ktorý objektívne právo svojim subjektom dovoľuje (ku ktorému ich oprávňuje) a ktorý zároveň smeruje k výsledku (stavu) objektívnym právom sledovanému; typicky ide o konanie, ktoré má znaky právneho úkonu. Výkon práva, uskutočňovaný pod ochranou právneho poriadku, pojmovo vylučuje protiprávnosť, a tým aj uloženie sankcie. Za tým účelom sa možno dovolať ochrany subjektívneho občianskeho práva u povelaného orgánu, najmä na súde (§ 4 OZ, § 7 OSP), ktorá je však poskytnutá iba pri splnení určitých požiadaviek, ku ktorým patrí aj všeobecná podmienka, podľa ktorej výkon práva nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 OZ).

(rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 28. júna 2000, sp. zn. 23 Cdo 2060/98)

📖 K pojmu „výkon práva v rozpore s dobrými mravmi“

§ 3 ods. 1 OZ; čl. 2, § 13 ods. 3 ZP

Za výkon práva v rozpore s dobrými mravmi možno považovať len také konanie, ktorého cieľom nie je dosiahnutie účelu a zmyslu sledovaného právnu normou, ale ktoré je v rozpore s ustálenými dobrými mravmi vedené priamym úmyslom spôsobiť inému účastníkovi ujmu.

(rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 12. novembra 2014, sp. zn. 31 Cdo 3931/2013)

📖 Výkon práva v rozpore s dobrými mravmi a zavinenie

§ 3 ods. 1 OZ; čl. 2, § 13 ods. 3 ZP

Nie je vylúčené, že po zvážení okolností prípadu aj taký výkon práva, ktorý zodpovedá zákonu, môže byť považovaný za výkon práva v rozpore s dobrými mravmi, a že mu preto bude súdom odopretá ochrana. Pritom stačí, že výkon

práva je (objektívne posudzované) v rozpore s dobrými mravmi, bez toho, že by bolo relevantné zavinenie konajúceho, resp. uvedomenie si takéhoto rozporu s dobrými mravmi.

(rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 27. novembra 2013, sp. zn. 25 Cdo 4209/2011)

▣ K výnimočnosti možnosti aplikácie § 3 ods. 1 OZ

§ 3 ods. 1 OZ; čl. 2, § 13 ods. 3 ZP

Úvaha súdu, založená na aplikácii § 3 ods. 1 OZ, musí byť v každom konkrétnom prípade podložená konkrétnymi zisteniami, z ktorých vyplýva, či výkon práva je, alebo nie je v rozpore s dobrými mravmi. Rozpor výkonu vlastníckeho práva s dobrými mravmi pripadá výnimočne do úvahy, ak vážne poškodzuje užívateľa veci tým, že sa dotýka jeho zvlášť významného záujmu, bez toho, aby vlastníkovi priniesol zodpovedajúci prospech; podľa ustanovenia § 3 ods. 1 OZ možno len odoprieť ochranu výkonu práva a nie právo založiť.

(nález Ústavného súdu ČR z 28. augusta 2001, sp. zn. I. ÚS 528/99)

▣ K výnimočnosti možnosti aplikácie § 3 ods. 1 OZ

§ 3 ods. 1 OZ; čl. 2, § 13 ods. 3 ZP

Postup súdu podľa § 3 ods. 1 OZ má miesto len vo výnimočných situáciách, kedy k výkonu práva založeného zákonom dochádza z iných dôvodov, ako je dosiahnutie hospodárskych cieľov či uspokojenie iných potrieb, keď hlavnou alebo aspoň prevažujúcou motiváciou je úmysel poškodiť či znevýhodniť povinnú osobu (tzv. šikanóznny výkon práva), prípadne keď je zrejmé, že výkon práva vedie k neprijateľným dôsledkom prejavujúcim sa ako vo vzťahu medzi účastníkmi, tak na postavení niektorého z nich navonok. Korektív dobrých mravov však nesmie byť na ujmu princípu právnej istoty a nesmie neprímerne oslabovať subjektívne práva účastníkov vyplývajúce z právnych noriem.

(rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 20. apríla 2004, sp. zn. 32 Odo 1047/2003)

▣ K výnimočnosti postupu súdu podľa § 3 ods. 1 OZ

§ 3 ods. 1 OZ; čl. 2, § 13 ods. 3 ZP

Nie je vylúčené, že aj taký výkon práva, ktorý zodpovedá zákonu, môže byť považovaný za rozporný s dobrými mravmi, a že mu preto bude súdom

odopretá právna ochrana. Na druhej strane však fungovanie systému písaného práva je založené najmä na dôslednom dodržiavaní pravidiel vyplývajúcich z právnych predpisov a korektív dobrých mravov nesmie byť na ujmu princípu právnej istoty a nesmie neprimerane oslabovať subjektívne práva účastníkov vyplývajúce z právnych noriem. Postup súdu podľa § 3 ods. 1 OZ má miesto len vo výnimočných situáciách, keď k výkonu práva založeného zákonom dochádza z iných dôvodov, ako je dosiahnutie hospodárskych cieľov či uspokojenie iných potrieb, keď hlavnou alebo aspoň prevažujúcou motiváciou je úmysel poškodiť či znevýhodniť povinnú osobu (tzv. šikanózný výkon práva), prípadne keď je zrejmé, že výkon práva vedie k neprijateľným dôsledkom prejavujúcim sa ako vo vzťahu medzi účastníkmi, tak na postavení niektorého z nich navonok.

(rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 29. marca 2001, sp. zn. 25 Cdo 2895/99)

📖 K prípadom, kedy sa nepoužije ustanovenie § 3 ods. 1 OZ

§ 3 ods. 1 OZ; čl. 2, § 13 ods. 3 ZP

Ustanovenie § 3 ods. 1 OZ sa nepoužije, ak priama aplikácia príslušného ustanovenia zákona vedie k tomu istému výsledku, ku ktorému má viesť použitie práve citovaného ustanovenia Občianskeho zákonníka.

(rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo 17. októbra 2001, sp. zn. 22 Cdo 1659/2000)

📖 K povinnosti súdu vysporiadať sa s námietkou výkonu práva v rozpore s dobrými mravmi

čl. 36 ods. 1 Listiny; § 3 ods. 1 OZ; čl. 2, § 13 ods. 3 ZP; § 220 ods. 2 CSP

Nezaujatie žiadneho stanoviska k namietanej otázke, či uplatnenie nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia bolo v rozpore s dobrými mravmi, zakladá zjavnú neodôvodnenosť rozhodnutia.

(nález Ústavného súdu SR z 24. januára 2013, sp. zn. II. ÚS 99/2012)

Zodôvodnenia:

Podstatnou dovolacou námietkou sťažovateľa bolo tvrdenie, podľa ktorého ním uplatnený nárok vyplýva priamo zo zákona, čo zároveň znamená, že nemôže byť v rozpore s dobrými mravmi. Napriek tejto dovolacej argumentácii sťažovateľa z rozsudku najvyššieho súdu nevyplýva, či akceptoval, alebo neakceptoval

právny názor krajského súdu, podľa ktorého konanie sťažovateľa bolo v rozpore s dobrými mravmi (keď vedel, že pozemky nemá právo poorať, a napriek tomu tak urobil). Najvyšší súd totiž v tejto súvislosti uvádza: „*Odvolaací súd, vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného súdom prvého stupňa, posúdil uplatnený nárok tak ako súd prvého stupňa podľa citovaného ustanovenia § 451 OZ, ale dospel k záveru, že žalobcovi právo na vydanie bezdôvodného obohatenia nevzniklo. Pre posúdenie opodstatnenosti uplatneného nároku odvolací súd považoval za podstatnú nespornú skutočnosť, že žalobca v roku 2005 nemal právo predmetné parcely užívať ani iným spôsobom s nimi nakladať, a za nepodstatnú skutočnosť oprávnenie žalovaného v druhom rade predmetné parcely užívať. Uvedený právny záver odvolacieho súdu je správny a nespochybňuje ho ani ďalšie konštatovanie odvolacieho súdu, že konanie žalobcu je v rozpore s dobrými mravmi v zmysle § 3 ods. 1 OZ. Podľa názoru dovolacieho súdu žalobca nepreukázal, že poskytol plnenie žalovanému v druhom rade. Žalobca napriek tomu, že nemal právo nehnuteľnosti užívať, vykonával na nich poľnohospodárske práce vo svoj prospech. Následné užívanie nehnuteľnosti žalovaným v druhom rade nemožno považovať za naplnenie skutkovej podstaty získania majetkového prospechu na úkor žalobcu bez právneho dôvodu.*“

Zdá sa, že najvyšší súd nezaložil svoj rozsudok na rozpore s dobrými mravmi (v tomto smere nezaujal žiadne meritórne stanovisko k argumentácii krajského súdu a ani k dovolacím námietkam sťažovateľa), pretože za rozhodujúce považoval dve skutočnosti. Išlo nielen o to, že sťažovateľ nemal v roku 2005 právo pozemok užívať, ale aj o to, že nepreukázal poskytnutie plnenia žalovanému v druhom rade.

Právny záver najvyššieho súdu, podľa ktorého sťažovateľ nemal v roku 2005 právo pozemky užívať, treba považovať za správny, keďže vyplýva zo záverov rozsudku krajského súdu zo 14. decembra 2006, sp. zn. 10 Co 326/2006-187.

Ďalší záver najvyššieho súdu, podľa ktorého sťažovateľ nepreukázal poskytnutie plnenia žalovanému v druhom rade, sa na prvý pohľad môže javiť ako ustálenie odlišného skutkového stavu, k akému dospeli predtým okresný súd a krajský súd. V skutočnosti sa však tento záver najvyššieho súdu opiera o odlišné právne posúdenie rovnakého skutkového stavu. Nepovažuje totiž za poskytnutie plnenia také konanie sťažovateľa, na ktoré tento nemal evidentne právo. Ak sťažovateľ nemal právo pozemky užívať a napriek tomu vykonával na nich poľnohospodárske práce vo svoj prospech, potom následné užívanie pozemkov žalovaným v druhom rade nemožno považovať za naplnenie skutkovej podstaty získania majetkového prospechu na úkor sťažovateľa bez právneho dôvodu.

Uvedený záver najvyššieho súdu treba považovať za arbitrárny. Podľa § 451 ods. 1 OZ kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

Podľa § 451 ods. 2 OZ bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

Kým podľa názoru najvyššieho súdu by hypoteticky prichádzalo do úvahy bezdôvodné obohatenie získané plnením bez právneho dôvodu, zatiaľ podľa sťažovateľa získal žalovaný v druhom rade bezdôvodné obohatenie plnením z neplatnej zmluvy.

Z rozsudku krajského súdu zo 14. decembra 2006, sp. zn. 1 Co 326/2006-187, vyplýva, že argumentácia sťažovateľa o tom, že mal právo pozemky užívať, bola sčasti vyhodnotená tak, že sťažovateľ sa opieral o neplatné zmluvy (nemajúce potrebné náležitosti), a sčasti tak, že tvrdený právny titul užívania pozemkov sa nepreukázal.

Z citovaných ustanovení Občianskeho zákonníka je zrejmé, že ktorákolvek zo skutkových podstát bezdôvodného obohatenia zakladá povinnosť takéto obohatenie vydať.

Ak najvyšší súd uvažoval o plnení bez právneho dôvodu a odmietol za plnenie považovať také plnenie, ktoré sťažovateľ nemal právo realizovať, dostal sa tým do rozporu s ustanovením § 451 ods. 1 a 2 OZ.

Skutočnosť, že sťažovateľ objektívne nebol oprávnený pozemky užívať, neznamená, že by sa ním vykonané poľnohospodárske práce, ktoré žalovaný v druhom rade zúžitkoval (skonzumoval), sa nemali považovať za bezdôvodné obohatenie. Plnenie, ktoré nemá platný právny podklad, resp. vôbec žiadny právny podklad, je totiž samou podstatou plnenia získaného z neplatného právneho úkonu alebo bez právneho dôvodu.

Nie je tiež bez významu, že sťažovateľ bol presvedčený o svojom práve pozemky užívať na poľnohospodárske účely. Na eliminovanie spornosti tohto jeho práva podal aj žalobu o určenie, že najneskôr od 2. augusta 2004 bol oprávneným užívateľom a nájomcom pozemkov. Konečný rozsudok krajského súdu bol vynesený až 14. decembra 2006 (bol ním potvrdený rozsudok okresného súdu z 25. mája 2006). To znamená, že až z rozsudkov všeobecných súdov (vynesených dávno po ukončení prác) sa dozvedel, že pozemky užíval neoprávnene. Jeho tvrdenie, podľa ktorého pozemky do rozhodnutia všeobecných súdov užíval v dobrej viere, nebolo vykonaným dokazovaním vyvrátené.

V podstate takisto uvažoval aj krajský súd, keď vydanie bezdôvodného obohatenia odmietol s poukazom na rozpor s dobrými mravmi (nie teda preto, že by žalovaný v druhom rade prospech nezískal).

V konečnom dôsledku to znamená, že rozhodujúcou otázkou je, či možno konanie sťažovateľa považovať za rozporné s dobrými mravmi. Najvyšší súd v tomto smere nezaujal žiadne stanovisko, hoci sťažovateľ v podanom dovolaní tento záver krajského súdu namietal poukázaním na to, že konal v dobrej viere a že ním uplatnený nárok vyplýva zo zákona.

Možno zovšeobecniť, že nezaújatie žiadneho stanoviska k namietanej otázke, či uplatnenie nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré bolo v rozpore s dobrými mravmi, zakladá zjavnú neodôvodnenosť rozhodnutia.

Podľa § 56 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

V zmysle citovaných ustanovení ústavný súd zrušil rozsudok najvyššieho súdu z 30. novembra 2011, sp. zn. 4 Obdo 27/2011, a vec vrátil na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu).

V ďalšom konaní bude najvyšší súd viazaný právnym názorom ústavného súdu. Bude sa teda musieť vysporiadať s námietkou sťažovateľa, podľa ktorej uplatnenie nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia vyplývajúceho zo zákona nemôže byť v rozpore s dobrými mravmi, ale tiež s ďalšou námietkou, podľa ktorej prípadnému rozporu s dobrými mravmi bráni skutočnosť, že sťažovateľ konal v dobrej viere.

K povinnosti súdu vysporiadať sa s námietkou výkonu práva v rozpore s dobrými mravmi

čl. 36 ods. 1 Listiny; § 3 ods. 1 OZ; čl. 2, § 13 ods. 3 ZP; § 220 ods. 2 CSP

Ak sa všeobecné súdy vôbec nezaoberali tvrdením sťažovateľov, že výkon ich práv je v rozpore s ustanovením § 3 OZ, teda v rozpore s dobrými mravmi, upreli tým sťažovateľom právo na spravodlivý proces v zmysle čl. 36 ods. 1 Listiny.

(nález Ústavného súdu ČR z 2. apríla 2001, sp. zn. IV. ÚS 22/01)

Z odôvodnenia:

Uvažujúc z tohto pohľadu, zastáva aj ústavný súd záver, že aj pri porovnávaní oboch kolidujúcich práv, totiž práva vlastníka pozemku a vlastníka k stavbe, nemožno odhliadnuť od uvedenej úzkej súvislosti práva vlastníka k stavbe s obligačným právom. V tomto smere možno teda ťažko všeobecným súdom niečo vytknúť. Napriek tomu však za závažnú skutočnosť, ktorá posúva vec do ústavnoprávnej roviny, možno považovať to, že tieto súdy sa vôbec nevysporiadali s tvrdením sťažovateľov, že postup vedľajších účastníkov je prejavom šikany, t. j. ide o výkon práva uskutočnený nie s cieľom dosiahnutia určitého, napríklad ekonomického cieľa, ale úmyselne (tzv. *dolus coloratus*) s cieľom ich poškodiť. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje napríklad na judikatúru rakúskeho ústavného súdu, ktorá považuje za nevyhnutné z hľadiska tzv. princípu abstrakcie rozlišovať právne následky rozporu s dobrými mravmi pre právne úkony iba obligačného charakteru a úkony vecne právneho charakteru (BGH in WM 1974, str. 774). Ako zásada odvodená z princípu abstrakcie tu platí, že rozpor s dobrými mravmi na strane vecno-právneho úkonu musí byť skúmaný samostatne od úkonu, ktorý má určitý obligačno-právny podtext. Ak sa teda všeobecné súdy vôbec nezaoberali tvrdením sťažovateľov, že výkon ich práv je v rozpore s ustanovením § 3 OZ, teda v rozpore s dobrými mravmi, upreli tým sťažovateľom právo na spravodlivý proces v zmysle čl. 36 ods. 1 Listiny. Nie je totiž úlohou ústavného súdu sa touto otázkou zaoberať, ak ju všeobecné súdy výslovne predmetom svojho skúmania vôbec neurobili.

K povinnosti súdu vysporiadať sa s námietkou výkonu práva v rozpore s dobrými mravmi

čl. 36 ods. 1 Listiny; § 3 ods. 1 OZ; čl. 2, § 13 ods. 3 ZP; § 220 ods. 2 CSP

Použitie ustanovenia § 3 OZ nemožno vylúčiť na základe úvahy, že taký výkon práv, ktorý zodpovedá zákonu, je automaticky vždy v súlade s dobrými mravmi. Ak všeobecné súdy vo svojich rozhodnutiach nijako nereagovali na námietku rozporu výkonu práv s dobrými mravmi a nijako sa s ňou vo svojich rozhodnutiach nevysporiadali, ide o postup vykazujúci prvky ľubovôle, ktorý je nutné hodnotiť ako zásah do práva na spravodlivý proces, zaručovaného čl. 36 a nasl. Listiny základných práv a slobôd.

(nález Ústavného súdu ČR z 23. októbra 2007, sp. zn. III. ÚS 594/07)